

Framtidsstaden

Socialdemokraterna

FRAMTIDSPARTIET I STOCKHOLM

INNEHÅLL

FRAMTIDSSTADEN – ETT STOCKHOLM FÖR ALLA	4
ETT STOCKHOLM DÄR ALLA FÅR PLATS	6
Vägen dit	6
Vad vi gör i dag.....	7
EN TRYGG STAD DÄR VI TAR HAND OM VARANDRA.....	9
Vägen dit	10
Steg som redan tagits/Vad vi gör i dag.....	11
SKOLAN GER ALLA BARN GODA OCH JÄMLIKA LIVSCHANSER	12
Vägen dit	12
Steg som redan tagits/Vad vi gör i dag	13
RÄTT TILL ETT BRA ARBETE OCH ETT LIV EFTER JOBBET	14
Vägen dit	15
Vad vi gör i dag.....	15
RÄTT TILL LIV, RÄTT TILL HÄLSA (FÖREBYGGANDE, JÄMLIKHET).....	17
Vägen dit	18
Vad vi gör i dag/Steg som redan tagits	18
EN STAD VI LEVER TILLSAMMANS I (FÖRENINGSLIV, SAMLINGSLOKALER).....	20
Vägen dit	20
Steg som redan tagits/ Vad vi gör i dag	20
HÅLLBART LIV I EN HÅLLBAR STAD	22
Vägen dit	23
Steg som redan tagits/ Vad vi gör i dag	23
KREATIVA STOCKHOLM (KULTUR).....	25
Vägen dit	25
Vad vi gör i dag.....	25

FRAMTIDSSTADEN – ETT STOCKHOLM FÖR ALLA

Vår uppgift är att lämna efter oss en bättre stad till våra barn än den vi ärvde av våra föräldrar. Som socialdemokrater tror vi på politikens möjligheter, att vi tillsammans kan åstadkomma förändring.

I detta program pekar vi ut färdriktningen för vad Socialdemokraterna vill för framtidens Stockholm. Vi beskriver hur vi vill att Stockholm ska vara på trettio-fyrtioårig sikt, och vägen dit.

Utgångspunkten är tre perspektiv på det framtida Stockholm.

- Vi vill modernisera staden. Stockholm ska vara en hållbar, modern, dynamisk och spännande storstad. Vi bejaktar utveckling och förändring.
- Stockholm ska vara en stad som ger utrymme för tid, frihet och livskvalitet. Staden är till för människorna, inte tvärtom. Individens frihet kräver fungerande gemensamma lösningar. Att leva i en storstad är att leva tillsammans.
- Vi vill ha en stad med jämlikhet och sammanhållning. Stockholm ska hålla ihop. Det finns ett stort värde i att människor möter varandra som jämlikar. Klassklyftor och segregation är det största hotet mot Stockholm som framtidsstad.

Alla människor föds jämlika i värde och i rättigheter. Därefter sätter ojämlikheten sin prägel på var och en av oss. Vissa växer upp i ekonomisk fattigdom och trångboddhet. Skolresultat och karriärmöjligheter beror i alltför hög grad på vilka föräldrar du har. Hälsa och livslängd avgörs i skrämmande hög utsträckning av din sociala situation och ställning. Bristande tillgänglighet och diskriminering stänger människor med olika funktionsnedsättningar ute.

I framtidsstaden använder vi politiken och gemensamma lösningar för att minska ojämlikheten mellan människor. Detta är i grunden ett frihetsprojekt. Jämlikhet skapar starka individer, redo att förverkliga sina livsprojekt. Fattigdom och otrygghet begränsar och hämmar. Storstaden ska istället stå för dynamik, liv och förändring. Framtidsstaden är öppet mot världen, och mot det nya. Här kan man leva sitt liv efter eget huvud, här fångas ny teknik upp, här startas de smartaste nya företagen.

Den jämlika staden föder också tillit. Tillit är fundamentalt för en bra stad och ett bra samhälle. I ett samhälle med små ekonomiska och sociala klyftor där människor har möjlighet att påverka samhällsutvecklingen känner medborgarna tillit till myndigheterna, företagen och till varandra.

I en segregerad stad minskar däremot tilliten. Det uppstår områden där invånarna litar lite eller inte alls på samhällsinstitutioner som polis och socialtjänst. Missbruk och olaglig handel med droger ökar otryggheten på gator och torg och ökar våldet. Tilliten är liten i de stadsdelar där kriminaliteten är hög, gängbildningen är stor och människor har tappat förtroendet för att polisen har den fysiska kontrollen.

Framtidsstaden bygger på samarbete. Ett överdrivet konkurrens- och marknadstänkande har där pressats tillbaka. Vi är medmänniskor och medborgare, inte bara kunder. Inom de offentliga verksamheterna har marknadslänkande styr-system och det så kallade New Public Management-synsättet ersätts med en mer tillitsbaserad styrning som sätter medarbetarnas kompetens och medborgarnas rätt till delaktighet i fokus.

Framtidsstaden är hållbar och stadens invånare uppmuntras att göra hållbara val genom smarta gemensamma lösningar och en samhällsplanering i framkant. Staden är världens grönaste- och mest jämlika storstad och arbetet har starkt bidragit att vända den negativa utsläppstrenden och de stigande globala temperaturerna har stabiliserats omkring en grad. Kollektivtrafikens andel av resandet har ökat dramatiskt jämfört med 2000-talet och övriga resor och varuleveranser i staden sker med elfordon och smart samordning. Urbaniseringens kraft har nyttjats och staden uppvisar såväl tillväxt i invånare som ett hållbarhets- och miljöarbete som ständigt närvarande faktorer i planeringspolitiken.

Grundidén i framtidsstaden är att vi löser gemensamma problem tillsammans. Det kräver gemensamma resurser. Förutsättning för att visionerna i detta program ska kunna bli verklighet är att vi har stark gemensam finansiering. Det kräver i sin tur ett effektivt användande av skattemedlen för att kunna upprätthålla legitimiteten i ett sådant skatteuttag. Gemensamt finansierad verksamhet ska vara av högsta kvalitet, och varje bortslösad skattekrona är inte bara en stöld från folket utan också ett angrepp på tilltron till det gemensamma.

Motion med koppling till det inledande avsnittet/kaplan
Samlad strategi för barn och unga, motion F21.

ETT STOCKHOLM DÄR ALLA FÅR PLATS

I framtidens Stockholm är bostadsbristen ett minne blott. Det finns mängder av olika livsmiljöer och boendeformer till rimliga kostnader. Innerstadens puls kompletteras av förortens närhet till naturen. Det finns goda möjligheter att både köpa och hyra sitt boende, att bo både i lägenhet, villa eller radhus. Både unga och gamla har goda möjligheter att hitta ett eget boende.

Det är lätt att byta boende när livet förändras. En pensionär behöver inte längre bo kvar i en för stor lägenhet i brist på alternativ. Inte heller tvingas barnfamiljer att tränga ihop sig i ett och tvåor som är avsedda för enpersonshushåll. Unga människor kan flytta från föräldrarna när tiden är mogen.

Alla områden är trygga att röra sig i, även när det är mörkt. Alla områden har bra skolor, bra förskolor och goda kollektiva trafikförbindelser. Arbetsplatser, kultur och serviceutbud finns spridda över hela staden. Alla stadsdelar är blandade, där människor med olika bakgrund möter varandra på torget, i snabbköpskassan eller i kollektivtrafiken.

Samhällsplaneringen har lyckats göra hela staden levande. Oavsett var du bor finns goda möjligheter för barnen att leka på gemensamma, icke-kommersiella ytor. Alla har tillgång till grönområden och parker, och i såväl innerstaden som i förorten bidrar både företag, föreningsliv och ideella krafter till ett dynamiskt och levande folkliv och levande mötesplatser på allt från caféer till föreningslokaler.

Det finns inga planer på att sluta tänka framåt. Staden fortsätter ta ansvar för att bygga nya bostäder och fortsätta att göra Stockholms stadsmiljöer ännu bättre. Stockholm fortsätter att utvecklas med nya bostäder och ännu bättre och mer genomtänkta stadsmiljöer, i hela staden. Stockholm är en av världens vackraste städer med mängder med intressant arkitektur.

Den stora bostadsbristen som tidigare plågade Stockholm uppstod för att framväxten av tillräckligt många nya bostäder i alldeles för hög grad lämnades åt slumpen. Det misstaget vill ingen upprepa igen.

Stadens invånare är aktiva i att utforma stadens miljöer, och det finns förtroende mellan medborgare och det offentliga om att när Stockholm utvecklas blir staden bättre för människor. Staden fortsätter att länkas samman och byggas ihop vilket ger mer levande stadsdelar, och många nya bostäder byggs nära kollektivtrafik.

Stockholm är fortfarande en rik stad med mycket mark som ägs av stockholmarna gemensamt. Den marken används som en resurs för hela staden och för alla stockholmare.

Vägen dit

- Bygga 140 000 bostäder till 2030, och fortsätta att bygga mycket bostäder därefter. Den avgörande faktorn för bostadsbyggandets takt måste vara behoven.
- Pressa byggkostnader och skapa boenden för olika plånböcker. Särskilt viktigt är att öka tillgången till hyresrätter med rimliga hyror.

- De allmännyttiga kommunala bostadsbolagen ska ha en hög byggtakt och ett tydligt uppdrag att bygga nya hyresrätter i hela staden.
- Den kommunala allmännyttan har en strategisk viktig funktion i att skapa hållbara stadsdelar. Allmännyttan ska bidra till att skapa levande och trygga stadsdelar och centrum genom sin förvaltning. Genom att aktivt engagera sig i lokalmiljön utanför sina fastigheter bidrar man till att skapa levande centrum där människor vill vara.
- Bygga ut Arlanda för att säkra Stockholmsregionens flygkapacitet och därefter omvandla Bromma flygfält till en hållbar och modern stadsdel med 38 000 bostäder tillsammans med många nya arbetsplatser.
- Öka antalet hyresrätter i hela staden. Förutom att Allmännyttans byggande ska öka sker detta genom att staden genom sin markpolitik aktivt markanvisar hyresrätter. Både byggandet av privata liksom allmännyttiga hyresrätter ska öka.
- Bygga ihop staden, och bygga många av de nya bostäderna nära kollektivtrafik.
- Barn i staden kräver stad för barnen. Barnperspektivet ska lyftas i all planering. Förutom att erbjuda skol- och förskoleplatser liksom rum för idrott och annat fritidsengagemang innebär det att stadsdelar ska byggas på ett sådant sätt att barn kan röra sig i dem. Barns behov av goda och kvalitativa utemiljöer ska också beaktas.
- Utveckla statens byggbonus. Kommunerna som agerar för att bygga bort bostadssegregationen behöver också en bonus.

Vad vi gör idag

- Ökat byggtakten. 2017 byggs det nya bostäder i Stockholm i en takt som inte setts sedan miljonprogrammets dagar. 2015 påbörjades drygt 5 700 nya bostäder och 2016 7 150. Antalet markanvisningar slår rekord och hälften av dessa är hyresrätter. Genom satsningar på höjd planberedskap och tydliga mål höjer Stockholm nu byggtakten ännu mer.
- Arbetar med att bygga för rimliga boendekostnader, exempelvis genom de så kallade Stockholmshemmen.
- Samtidigt med att bostadsbyggandet ökar satsar staden på nya skolor, förskolor och idrottslokaler. Skolplaneringen har gått från att alltid kommit i sista hand vara en naturlig del av planeringen av nya bostäder och stadsdelar. Investeringarna i nya skolor dubblas 2017.
- Bättre områdesplanering skapar förutsättningar för att bygga ut kommersiell och offentlig service där nya bostäder byggs.
- Från att fokus har varit att bygga i centrala delar av staden med höga markpriser bygger Stockholm nu i hela staden. Inom projektet Fokus Skärholmen planeras 4000 bostäder. (Där har byggföretag tidigare varit rätt ointresserade av att bygga.) Här vänder Stockholm på planeringsprocessen, genom tidiga dialoger kan staden kartlägga vilka behov som finns i stadsdelen och hur medborgarna ser på dess utveckling. Staden tar ett helhetsansvar över planering och mark sedan tilldelas utifrån byggherrarnas vilja att bidra till en socialt hållbar stad. Projektet är ett pilotprojekt för social hållbarhet.

- Stockholms hållbarhetskommision arbetar aktivt med att utvecklas stadens planeringsverktyg för att bidra till en socialt hållbar stad. En modell för värdeskapande planering är under framtagande och stadens översiktsplan har arbetats om och genomsyras nu av ambitionen att bygga en stad för alla.
- Nya fokuserade styrformer liksom pengar skjuts till för att upprusta och förbättra det offentliga rummet i ytterstaden. Dessa ska bli mer inbjudande och tryggare.

Motioner med koppling till avsnittet Ett Stockholm där alla får plats

- Demokratisk stadsplanering (motion F1)
- Utveckla levande stadsdelar (motion F3)
- Utveckla parkerna (motion F4)
- Kommunal markpolitik (motion F5 och F6)
- Satsning mot segregationen (motion F7)
- Behov av samhällsplanering (F9)
- Mötesplatser och kulturarenor (motion F28)
- Dynamiska stadsmiljöer (F28)
- Äldres boende (F18)

EN TRYGG STAD DÄR VI TAR HAND OM VARANDRA

I Framtidsstaden finns ett grundläggande samhällskontrakt. Det bygger å ena sidan på att alla som kan arbetar, bidrar och tar ansvar för såväl sig själv som det gemensamma. Och å andra sidan finns samhället där för dig när du behöver det. Vi lever i samhällen för att vi behöver varandra. Människor behöver människor. Det är så trygghet skapas.

Trygghet är känna att man kan lita på människor. Känna att framtiden är ljus, att känna sig sedd och värdefull. Veta att det finns hjälp och stöd att få om man plötsligt behöver det. Veta att man kommer bli behandlad rättvist. Inte känna rädsla för att berätta för polisen vad man har sett eller hört. Veta att det finns lag och ordning och att det inte lönar sig att begå brott, att det finns bättre alternativ än att begå brott. Trygghet gör människor fria. Fria att leva sina egna liv och följa sina drömmar. Den frihet som trygghet ger gör människor kreativa och skapande.

I framtidsstaden ser man inte längre droghandel på gator och torg i någon stadsdel i Stockholm. Samhället agerar snabbt och resolut när någon börjar komma på glid.

Stadsplaneringen har förbättrats så att många fler inte minst kvinnor och äldre vågar röra sig fritt och tryggt i det offentliga rummet. Det finns utrymme för barn i form av fräscha lekplatser och öppna ytor. Staden är ljus, öppen och levande. Tillgängligheten är god även för den med någon typ av funktionsnedsättning. Politiken tar stort ansvar för att skapa goda förutsättningar för levande centumbildningar, där kommersiella, ideella och offentliga aktörer samverkar och skapar puls och liv.

Offentliga institutioner är tillgängliga både fysiskt och ”mentalt” för medborgarna. Det är enkelt och naturligt att träffa både sina lokala förtroendevalda och tjänstemännen lokalt. På många platser, tex i Rinkeby är stadens jobbtorg, arbetsförmedlingen, socialtjänsten och försäkringskassan samlokaliserade i välkomnande lokaler som förenklar kontakten för medborgarna. Det gör också att väldigt få hamnar mellan stolarna eftersom det är lätt för myndigheterna att samarbeta.

Och tryggheten omfattar inte bara den fysiska miljön. Framtidsstaden är också en bra stad att växa upp och åldras i. Ingen ska behöva känns klumpen i magen av oro när man vandrar in genom skolans portar på morgonen. Ingen ska behöva se fram med rädsla mot att åldras i framtidens Stockholm.

En oerhört viktig del av samhällskontraktet är rätten att åldras i trygghet och värdighet efter ett långt liv. I framtidsstaden har vi lämnat ideologiskt drivna privatiseringar och New Public Management-tänkandet inom äldreomsorgen bakom oss. Det finns olika typer av boendeformer anpassade efter de äldres behov och önskemål. Många bor kvar själva längre, andra tar plats i kollektivboenden, ytterligare andra behöver särskilt stöd i det dagliga livet och ska då såklart få det. Det finns ett rikt utbud av kultur och föreningsaktiviteter som möjliggör ett gott liv och bryter ensamhetsbarriärer.

Pendeln har svängt från ett läge med ålderdomshem där många äldre föstes in i till en politik där utgångspunkten istället var att så många som möjligt med hjälp av en utbyggd hemtjänst istället skulle bo kvar hemma till ett läge där även frågan ”Hur vill du bo när du inte längre klarar dig själv?” får ett svar. Servicehus, trygghetsboende och kollektivhus har byggts ut för dem som av olika skäl inte längre kan eller vill bo kvar hemma. I stadsplaneringen tas höjd för en åldrande befolkning och nya boendeformer prövas och utvecklas.

En bra äldreomsorg förutsätter bra arbetsvillkor för de som arbetar där. Både i stadens egna regi och hos andra aktörer är det därför självklart med kollektivavtal och rätt till heltid.

En väl fungerande äldreomsorg har stor betydelse för jämställdhet mellan kvinnor och män. Fler kvinnor än män är beroende av kommunal omsorg, kvinnor är i stor majoritet bland de anställda och en väl fungerande äldreomsorg är en viktig förutsättning för att även kvinnor ska kunna arbeta heltid istället för att ta hand om anhöriga.

Allt detta förutsätter en kombination av offentliga åtaganden och ideella insatser. Framtiden är inte en arbetsuppgift för någon annan. Det är ett gemensamt ansvar att alla människor kan känna hopp om framtiden och känna tilltro till samhället.

Vägen dit

- Ett aktivt förebyggande arbete i alla stadsdelar. Nätverk mellan socialtjänst, skola, förskola och vård säkerställer att ingen unge lämnas efter.
- Stöd till föräldrar att ta sitt föräldraansvar
- Jourdomstolar som snabbt lagför kriminella. Straffskalor bör också ses över.
- Bekämpa organiserad kriminalitet genom både repressivt och förebyggande arbete! Förbättra vittnesstödet och skyddet för den som delger information till polisen och se över möjlighet till kameraövervakning på brottsutsatta områden.
- Fler lokalpoliser som rör sig där människor är, och har långsiktig närvaro där. Medborgare ska känna igen områdets poliser så att förtroende byggs upp och det blir lättare att ta hjälp av polis om något händer. Polisen ska i mycket större omfattning kunna fokusera på det preventiva brottsförebyggande arbetet.
- Det ska vara lätt att lämna kriminalitet och gäng bakom sig. Ingen ska behöva köa och vänta för att få hjälp att hoppa av kriminalitet. Samhället ska också försöka söka upp de som står utanför systemet och vill lämna kriminaliteten bakom sig men som inte själva tar kontakt med avhopparstödgrupperna.
- Alla Stockholms stadsdelar ska vara städade och ha trevlig fysisk miljö.
- Skolsegregationen påverkar skolresultaten. Regeringen måste vidareutveckla arbetet mot skolsegregationen och vinstintressena på skolmarknaden.
- Fortsatt kvalitets- och resursförstärkning av välfärden så att personal som kontinuerligt jobbar med trygghet och ungdomar i våra områden får fler arbetskollegor. Detta gäller bland annat pedagoger, fritidsledare och fältare.
- Fortsatta kvalitets- och resursförstärkningar för att säkra kvalitet och arbetsmiljö inom äldreomsorgen.
- Fortsatt förstärkning av äldreomsorgen så att de både blir möjligt för fler att bo kvar hemma längre, samt finns ett rikt utbud av boendeformer för dem som inte klarar det längre. De äldres önskemål och krav bör tillmätas stor betydelse.

- Olika former av stöd för äldre som exempelvis fixartjänster utvecklas och förstärks i syfte att möjliggöra ett rikt liv och förebygga exempelvis fallskador.
- Flytta ut myndigheter och förvaltningar till förorten för att få igång det lokala näringslivet.
- Förstärkning av civilsamhällets möjligheter till lokalt engagemang. Här behövs billigare och lättillgängliga mötesplatser bland annat.
- Fritidsbibliotek där det går att låna skridskor eller en fotboll.

Steg som redan tagits/Vad vi gör i dag

- Massiv satsning på trygghetsskapande åtgärder i Järva
- Påbörjat ombyggnation av Husby centrum
- Vi skärper kraven för utförare i hemtjänsten så att de som arbetar får bättre villkor
- Bort från detaljstyrande minutscheman i hemtjänsten
- Vi satsar på trygghetsboendena i syftet att öka aktiviteterna för de äldre och skapa social gemenskap (21 mnkr till aktivitetscenter)

Motioner med koppling till avsnittet Trygghet och skyddsnet som finns där när vi behöver det

- Något om att alla stadsdelar ska vara trygga, utifrån motion F11 och F12)
- Belysning, närpolis, natt/föräldravandrare (alla motion F10)
- Minskade fimpar (motion F37)

SKOLAN GER ALLA BARN GODA OCH JÄMLIKA LIVSCHANSER

Skolans viktigaste uppgift är att förbereda eleverna, förmedla kunskaper och stimulera kunskapssökande inför vuxen- och yrkeslivet. Grunden till det goda livet läggs i skolan. En stark skola ger alla barn lika bra livschanser och ger alla människor rika möjligheter att fullfölja sina drömmar, oavsett bakgrund. I framtidsstaden är alla skolor bra skolor med ordning och reda och studiero. Där erövrar barn kunskaper med hjälp av engagerade lärare, och där växer kreativitet och demokratiska värderingar. Skolan är en plats där unga människor från olika slags hem och med olika bakgrund möts och lär känna varandra. Skolan arbetar aktivt på att hela tiden bli bättre på att möta unga med olika behov och förutsättningar. Tack vare både ökad medvetenhet och pedagogisk kompetens samt ökat användande av tekniska hjälpmedel får alla elever samma chans, oavsett eventuella funktionsnedsättningar. De stora ojämlikheter som tidigare präglade Stockholms skolor har försvunnit

I framtidsstaden är hoppet om en bra utbildning inte längre en dans på slak lina med stor risk att falla. Ingen behöver längre vara orolig för att ha valt fel och få en undermålig utbildning eller att skolan plötsligt lägger ner verksamheten mitt under terminen. Det finns fortfarande många alternativ att välja bland efter att det misslyckade experimentet med vinstsyftande skolverksamhet äntligen lagts ner. Kommunen tar ansvar för att alla skolor ska vara bra skolor, och i varje stadsdel finns minst en riktigt bra kommunal skola.

Det livslånga lärandet startar i förskolan med pedagogisk verksamhet som utrustar barnen med väsentliga förmågor, kunskaper och sociala färdigheter. För många föräldrar är förskolan ett ovärderligt stöd i omsorgen och utvecklingen av deras barn. I framtidsstaden känner alla föräldrar sig trygga när de vinkar hej då till barnen på förskolan på morgonen. Barngrupperna är mindre och det finns fler pedagoger. Det finns en pedagogisk ledare på varje förskola och det ger också bättre kontakt mellan förskolan och barnens föräldrar. Det finns inte längre skillnader mellan stadsdelar i hur stor andel av alla barn som går i förskola och får del av den pedagogiska stimulans som finns där.

Skolan är en viktig del av barns vardag. Men för yngre barn är själva skolundervisningen bara en del, fritidshem och fritidsklubb är också viktiga delar av barnets dag. I framtidens Stockholm får barn stöd i skolarbete som sker utanför klassrummet och stimulerande och meningsfulla aktiviteter i fritidshem och fritidsklubb. Även högstadiel elever har fritidsverksamhet knuten till skolan.

Vägen dit

- Introduktionsförskolor i alla stadsdelar
- Obligatorisk förskola från tre års ålder.
- Inför en pedagogisk ledare på varje avdelning.
- Öka resurserna till förskolan för att kunna skapa mindre barngrupper och högre pedagogtäthet
- Fritidshem också för elever i årskurs 4.

- Lärarna är nyckeln till den goda skolan. Göra läraryrket ett av de mest eftertraktade som attraherar de mest engagerade folkbildarna.
- Ta fram modell för skola och fritidshem att arbeta tillsammans med samlad skoldag, där fritidshem kompletterar och utvecklar skolans verksamhet.
- Fler skolor erbjuder frukost på skolan, framförallt i de områden där behoven är som störst
- Utveckla metoder för både nyanlända lärare och personer med annan yrkesbakgrund att snabbt komplettera och börja arbeta som lärare
- Stoppa vinstdrivande friskolor från att verka inom Stockholms stad
- Förstärk samarbetet med icke vinstdrivande aktörer
- Bättre möjligheter att styra hur skolans pengar används genom att utbudet av skolor styrs av elevantalet (privata skolor har inte längre oreglerad etableringsrätt som tvingar kommunen att betala för överkapacitet)
- Insatser gör för att skolan aktivt och långsiktigt ska stimulera till möten mellan elever från olika livsmiljöer

Steg som redan tagits/Vad vi gör i dag

- Höjt lönerna kraftigt för stadens lärare under de tre senaste åren.
- Förstärkt det socioekonomiska stödet i både skola och förskola.
- Avskaffat vårdnadsbidraget, skapat introduktionsförskolor och genomfört andra insatser för att fler ska kunna gå på förskola.
- Förstärkt samverkan mellan skola och socialtjänst.
- Erbjuder läxhjälp på alla skolor.
- Insatser för att stödja teknikutveckling och programmering i skolan.
- Elevhälsoteam vid varje skola.

RÄTT TILL ETT BRA ARBETE OCH ETT LIV EFTER JOBBET

I framtidsstaden ger arbetet människor tillhörighet, gemenskap och utveckling samtidigt som den egna försörjningen ger människor självständighet, trygghet och frihet att forma sitt liv och sin framtid. Full sysselsättning skapar maktbalans på arbetsmarknaden. Genom full sysselsättning kan vi gemensamt finansiera den välfärd som skapar tryggheten och ger förutsättning för alla människors frihet.

Jobbet bidrar till välmående och en god hälsa. Vi mår bra av att arbeta och dåligt av att gå sysslösa. I Framtidsstaden har man genom höga krav på arbetsmiljön på alla företag, stora som små, kraftigt minskat sjukskrivningstalen och når nollvisionen om dödsolyckor på arbetsplatsen. De fackliga förtroendevalda får utbildning kring arbetsmiljön och bidrar kontinuerligt till att den förbättras ytterligare. Trots digitaliseringen och det snabba tempot drar vi tydliga gränser mellan arbetsdagen och ledig tid, det har gjort att väldigt få numera upplever en negativ stress. Arbetslivet är öppet och anpassat och det är fullständigt självklart att även personer med funktionsnedsättningar bidrar och behövs på arbetsmarknaden på samma sätt som alla andra.

Småföretag, start-ups, innovativa företag och företagskluster är växande och viktiga beståndsdelar för jobbskapandet i Framtidsstaden. Samtidigt arbetar många i den offentliga sektorn, som en viktig del i samhällsbygget. Arbetsmarknaden är föränderlig och därför är det allt vanligare att människor om- och vidareutbildar sig under arbetslivet. Yrkeshögskolan, universiteten och komvux samarbetar tätt med både privata företag och offentlig sektor kring detta.

Löntagarnas starkare kollektiva ställning har gjort att inkomstspridningen inte bidrar till ökad ojämlikhet. Fler och fler tar också ut ökad produktivitet i mer ledig tid istället för i pengar.

I Framtidsstaden värderas kvinnors och mäns arbete lika, lönegapet mellan kvinnor och män har slutits och kvinnor arbetar heltid i samma utsträckning som män. Minskade skillnader i lön och villkor i arbetslivet har också dämpat skillnaderna vid pensionering. Även för dem som haft lägre inkomster eller arbetat deltid under stora delar av sitt arbetsliv är det fortfarande självklart att man som pensionär har råd att fika ute, gå på bio eller köpa skor. För att alla ska kunna delta i kulturliv och sociala sammankomster finns det gott om mötesplatser som är gratis eller mycket billiga. Det gör också att än fler håller sig aktiva och friska långt efter pensionen.

Många seniorer arbetar också heltid eller deltid även efter pensionen. Den typen av dold åldersdiskriminering och osynliggörande som många upplevde tidigare är väldigt ovanlig. Tvärt om lockas många att stanna kvar på arbetsplatsen och tas tillvara som rådgivare och mentorer eftersom de besitter lång erfarenhet efter ett helt arbetsliv.

Framtidsstaden är en öppen stad. Många flyttar hit. En del för att det är här jobben, utbildningarna och framtidsmöjligheterna finns. Andra för att de tvingas fly. Snabbt tillträde till arbetsmarknaden för nyanlända är bland det allra viktigaste. I Framtidsstaden finns kombinationer av undervisning, samhällskunskap och arbeta för nyanlända. Folkbildningen har ett brett uppdrag och resurser att

möta denna grupp. Sociala företag är en naturlig del av stadens arbete med att hjälpa människor in på arbetsmarknaden.

Utvecklade möjligheter till kommunala sysselsättningsåtgärder (F10).

Arbetslösheten och ohälsaantalen är som störst bland de som saknar gymnasieutbildning. I framtidsstaden ser vi till att fler utan gymnasieutbildning rekryteras till vuxenutbildning och fullföljer studierna.

Vägen dit

- Grundvux, grundläggande sfi och yrkesvux riktat mot bristyrken är rättighetsutbildningar som människor får läsa med studiestöd som inte kräver lån.
- Nya möjligheter för omställning och vidareutbildning genom vägledning och utbildningsmöjligheter även för den som inte är arbetslös genom nya ekonomiska förutsättningar för kompetensutveckling i arbetslivet.
- Satsningar på ökad bemanning och bättre arbetsmiljö inom välfärdsverksamheterna
- Aktiv politik för fler och växande företag i vår stad och vår region
- Statliga myndigheter och verk (till exempel Arbetsförmedlingen) är fria att samarbeta och köpa tjänster av såväl kommuner som idéburna aktörer utan upphandling.
- Asylsökande får läsa SFI och samhällsorientering från dag ett och blir därmed snabbt etablerade på arbetsmarknaden när de fått uppehållstillstånd.
- Fortsatt agerande för att kollektivavtal, semester och rimliga arbetstider gäller på hela arbetsmarknaden. Staden går före dels i den egna regionen, dels genom tydliga krav på upphandlad verksamhet.
- Se över hur man kan få bort de hinder som står i vägen för personer utan gymnasieutbildning att gå vidare, exempelvis brist på möjlighet till försörjning under studietiden samt målgruppsanpassade antagningsprocesser.
- Fortsatt arbete med att erbjuda sommarjobb till unga och utveckling av formerna med till exempel segregationsbrytande utbytesprogram

Vad vi gör i dag

- Nästan 10 000 unga erbjuds sommarjobb varje år
- Ett projekt med segregationsbrytande sommarjobb har inletts mellan Kungsholmen och Rinkeby-Kista stadsdelsnämnder
- Stockholmsjobben, 1500 har gått från försörjningsstöd till egen försörjning
- Studiestartstöd för arbetslösa med kort utbildning
- 90-dagarsgaranti för att alla unga skall erbjudas arbete, studier eller en insats som leder till arbete senast inom 90 dagar från inskrivning på AF
- Ny lag river upp Lex Laval och gör att facket alltid kan kräva svensk kollektivavtal även för utstationerad personal
- Stora satsningar på arbetsmiljöinspektörer och nya föreskrifter om organisatorisk och social arbetsmiljö
- Stopp för oändlig stapling av visstider
- Högre tak i a-kassan
- Nya möjligheter till reguljär utbildning för arbetslösa med bibehållen ersättning

- Krav på kollektivavtalsenliga villkor för nystartsjobb
- Jämställdhetsuppdrag till Arbetsförmedlingen
- Riktade resurser till arbetsintegrerade sociala företag via Tillväxtverket
- Snabbspår till jobb för nyanlända inom bristyrken

Motioner kopplade till avsnittet Rätt till ett bra jobb och ett liv efter jobbet

- Företagarcentrum (F10)
- Bättre personalpolitik i kommun och landsting (F31)
- Segregationsbrytande sommarjobbsutbyte (motion F19)

RÄTT TILL LIV, RÄTT TILL HÄLSA

Hälsa är en grundläggande förutsättning för ett gott liv. Hälsa är också nödvändigt för att klara studier och kunna arbeta. Jämlikheten som vi har strävat efter att bygga skapar starka, trygga och friska individer, redo att följa sina drömmar. Stockholm har sagt farväl till fattigdom och otrygghet som begränsar och hämmar. Hälsa och livslängd avgörs i inte längre av din sociala situation och ställning.

Trygg och utmärkt vård finns i hela Stockholm. Sjuk- och hälsovård betalas gemensamt via skatten, och vården ges efter behov så att alla kan vara trygga att vården kommer att finnas där när den behövs. Sjukvården arbetar mer förebyggande, och styrningen av sjukvården har förbättrats så att stockholmarna får mer hälsa för pengarna.

Arbetet med att förebygga ohälsan utgår från sju centrala områden. Det handlar om det tidiga livet, kunskaper kompetens och utbildning, arbete arbetsförhållanden och arbetsmiljö, inkomster och försörjningsmöjligheter, boendet och närmiljön, levnadsvanor samt alla människors möjligheter till kontroll, inflytande och delaktighet.

I framtidsstaden tas allas vilja att arbeta, bidra och utvecklas till vara. Ingens potential slösas bort. Det i sig ger bättre hälsa, men också mer resurser till skola, vård och omsorg.

Insikten om att bra uppväxt ger goda förutsättningar för ett bra liv genomsyrar politiken. I det korta perspektivet stärks barn i utsatthet genom att föräldrarnas situation stärks. Barn till föräldrar som inte kan arbeta har också skäliga levnadsvillkor och det finns inte längre barnfattigdom i Stockholm.

I framtidsstaden har ohälsan hos korttidsutbildade vuxna sjunkit dramatiskt. Bland annat arbetar kommunen hälsofrämjande på sätt som har effekt, inte minst i vuxenutbildning och arbetsmarknadsinsatser genom till exempel hälsoaktiviteter.

Framtidsstaden har en stor äldre befolkning. Deras hälsa är i fokus på ett helt annat sätt än idag. Runt de allra äldsta finns fungerande och värdiga vårdkedjor. Tiden där gamla sjuka människor bollades runt mellan mängder av olika vårdgivare är över. Istället är vården uppbyggd med människan i centrum. Det ger både en värdigare vård och en effektivare användning av de gemensamma resurserna. Även för äldre finns goda möjligheter till fysisk aktivitet i samarbete mellan staden och frivilligorganisationer.

Skolbarn har minst 45 minuters rörelse varje dag och det har positiva effekter för koncentrationsförmåga och ork. Rent fysiskt ger det också barnen bättre motorisk förmåga, stärkt benmassa och minskar riskerna att utveckla fetma, diabetes och hjärt-kärlsjukdomar. Skolidrotten är inte längre en källa till oro eller en lektion många barn undviker, utan ger alla barn goda hälsovanor för framtiden.

Den tidigare epidemi av unga som mår psykiskt dåligt har stoppats, och de unga som mår psykiskt dåligt tas på allvar och det är lätt att få stöd så snart det behövs. Ätstörningar, ångest, sömnsvårigheter eller magont ses inte längre som en "normal" del av tonåren. Ungdomsmottagningarna ger vård till alla unga med lindriga

psykiska besvär. Den psykiatriska vården är tillgänglig och av hög kvalitet och har resurserna för att också arbeta uppsökande och förebyggande i samverkan med andra.

Byråkrati och stuprör hindrar inte längre tidiga och förebyggande hälsofrämjande insatser. Olika delar av det offentliga samverkar bättre och varje enhet styrs efter principen om samhällsnytta snarare än med fokus på den egna budgeten. Politiskt styrda organ har bättre verktyg för att både ha god ordning på ekonomin och göra förebyggande insatser som kommer att spara skattepengar hos andra aktörer längre fram (så kallade sociala investeringar). Till exempel kan kommunen x, vilket sparar pengar för landstinget längre fram.

Vägen dit

- Sjukvården arbetar förebyggande i mycket högre utsträckning och har resurser och möjlighet att aktivt samarbeta med omkringliggande samhälle
- En verksamhet med folkhälsocentraler inrättas för att stärka folkhälsan i prioriterade områden
- Kompetensen om äldres psykiska ohälsa stärks bland kommunens anställda inom vård och omsorg
- Staden erbjuder tillsammans med frivilligorganisationer goda möjligheter till fysisk aktivitet för äldre
- Höjda nivåer i försörjningsstödet
- Principen om att jämlikhet skapar hälsa genomsyrar kommunens arbetssätt på alla nivåer. (Konkretisera)
- Hälsofrämjande insatser för alla i arbetsmarknadsinsatser och i vuxenutbildningen. Hälsoaktiviteter och information som höjer kunskapen om levnadsvanornas påverkan på hälsan.
- Alla skolbarn har minst 45 minuter rörelse varje dag.
- Skolidrotten förbättras avseende lokaler, tid, lärarresurser.
- Ungdomsmottagningar ger stöd till unga med lindriga psykiska besvär
- Den psykiatriska vården är mer tillgänglig och det finns psykologer och kuratorer på alla vårdcentraler
- Ta fram verktyg och ta bort hinder för sociala investeringar

Vad vi gör i dag/Steg som redan tagits

- Vi driver på för en mer förebyggande vård och satsningar på psykiatri inom Stockholms läns landsting
- Påbörjat arbetet med fungerande elevhälsoteam med tillgång till bland annat skolpsykolog och skolkuratorer på alla skolor
- Pilotprojekt för att utveckla samverkan mellan socialtjänst och skola ska permanentas
- Förbättrade insatser riktade mot flickor på högstadium och gymnasium

Motioner kopplade till avsnittet Rätt till liv, rätt till hälsa

- (något om att bryta alkohol- och drogberoende) (motion F1)
- Äldres psykiska ohälsa (motion F13) och minskad depression genom träning (F17)
- Politik för en god och jämlik hälsa enligt motion F14)
- Förebygga fallskador (motion F16)
- Folkhälsocentraler (?) (motion F15)

EN STAD VI LEVER TILLSAMMANS I (FÖRENINGSLIV, SAMLINGSLOKALER)

I framtidsstaden har invånarna verklig tillgång till inflytande och delaktighet, särskilt i frågor som rör deras vardag. En grundförutsättning för det är att människor kan samlas och mötas. På så vis kan de utveckla sina intressen och kreativitet, men också stöta och blöta sina åsikter och bilda föreningar och sammanslutningar för påverkan. Därför finns det lokala folkets hus i flera delar av staden där människor lätt och till låg kostnad kan låna mötesrum. Skolan är öppen för föreningsliv att använda sig av utanför skoltid.

För unga Stockholmare är ungdomsgårdarna en levande mötesplats. Där tas ungas engagemang, inspiration och unika krafter tillvara. De är med och påverkar, förnyar och utvecklar verksamheten kontinuerligt. Samtidigt leds verksamheten av utbildad fritidspersonal som ger unga vägar in i aktiviteter och skapa nya drömmar. De vuxna har tid och kunskap att lyssna, inspirera och lotsa ungdomarna de möter. I Framtidsstaden finns både mer allmänt riktade ungdomsgårdar där man kan delta i aktiviteter eller fika med sina vänner liksom flera unika verksamheter som utvecklats efter inspiration av bland annat Egalia och Fryshuset.

Idrottsrörelsen är fortfarande Sveriges största folkrörelse. Idrottsföreningar runt om i staden erbjuder inte bara fysisk rörelse och idrottslig utveckling utan även en social gemenskap och demokratisk fostran. Det är aldrig en ekonomisk fråga för ett barn eller en ung person om man är med i en idrottsförening utan ett aktivt arbete från idrottsrörelsen kombinerat med höga föreningsstöd gör att alla kan vara med, oavsett storleken på föräldrarnas plånbok. I Framtidsstaden är idrottsytor och idrottsanläggningar en självklar del i exploateringen. Ofta rör det sig om idrottshallar och konstgräsplaner intill skolor, men lika ofta är det danssalar, boxningsringar och pingisutrymmen i bottenvåningen på nya bostadshus.

Det offentliga rummet erbjuder många mötesplatser. Sommartid används parker och grönytor till både pick-nick och spontanidrott. Vintertid dras skidspår i alla större sammanhängande grönområden i staden. Motionssslingor runt om i framtidsstaden är väl upplysta så att stockholmarna använder dem både för motion och umgänge året runt. Längs flera populära joggingstråk i staden har man lagt en modern form av löparbanor parallellt med gångvägen som ytterligare förenklar för invånarna att jogga och löpträna i staden.

Vägen dit

- Vi prioriterar uppbyggnaden av ett nät av medborgardrivna samlingslokaler.

Steg som redan tagits/ Vad vi gör i dag

- Idrottsmiljard till nya idrottsanläggningar
- Ökade föreningsstöd med 15 miljoner kronor
- Tydligt underlättat etablering och utveckling av lokala kulturhus och samlingslokaler, bland annat i Skärholmen.

- Ökat stöd till samlingslokaler med 40 procent sedan 2014, och planerar fortsätta satsningar.
- Bättre hyresmodell för samlingslokaler och kulturgårdar i lokaler som staden äger. Lägre hyreshöjningar och bättre möjligheter till upprustning och underhåll.
- Skolor har öppnats upp för föreningslivet, föreningsråd har bildats runt om i staden.

Motioner kopplade till avsnittet En stad vi lever tillsammans i

- Idrotten? (motion F2)
- Överdäckning Ekhagens IP (F38)
- Stadsholmens bestånd (motion F27)
- Skolans lokaler (F29)
- Möteslokaler i liljeholmen (F30)

HÅLLBART LIV I EN HÅLLBAR STAD

I framtidens Stockholm har vi tagit det nödvändiga steget att anpassa vår livsstil till vad vår planet klarar av. Det innebär att hela samhället har anpassats. Bostads kvarter, skolor, arbetsplatser och affärer ligger strategiskt i förhållande till varandra. Stadsplanerare och arkitekter har byggt klimatsmart.

En avgörande nyckel i stadens omställningsarbete är gemensamma lösningar. En utbyggd och tillgänglig kollektivtrafik ger förutsättningar till klimatsmart resande och bra bebyggelse, utbyggda fjärrvärmenät ger låga utsläpp lokalt och globalt, gemensamma parker och grönområden ger möjlighet till tätare bebyggelse med mer lokal service.

Den hållbara staden är den smart planerade staden. Bärande idéer i planeringsarbetet är resiliens och sammanhållning vilket handlar om att skapa motkraft till marknadsintressen. Stadens invånare och infrastruktur bidrar till den biologiska mångfalden och investeringar och nybyggnation sker inom ramen för planetens gränser. I framtidsstaden har vår miljöpåverkan minimerats och vattnet runt om i staden är rent och drickbart.

Människor dras till städer och urbaniseringens kraft kan rätt använd bidra till omställningsarbetet. Kampen mot fattigdom och utslagning är därför lika viktig som kampen för miljö och klimat. Staden planeras och byggs för att ge människor från alla samhällets delar en möjlighet att bo och leva ett gott liv fritt från diskriminering och otrygghet.

Den hållbara staden är också den modiga staden där nya och modiga former för stadsbyggnad och arkitektur prövas. Energieffektiva bostadsområden och hus, smart sophantering och incitament för återbruk och mer inslag av cirkulärt ekonomiskt system är vardag i vår stad.

Aktiva medborgare deltar i samhällslivets alla delar. Föreningslivet engagerar stadens invånare och utgör grunden för det politiska beslutsfattandet. Tillgängliga, gröna, öppna offentliga miljöer fria från marknadsintressen är vitala delar av varje stadsdel och grannskap. Delaktighet och deltagande bidrar till att höja medvetandet om behovet av fungerande eko-system och hållbara lösningar i vår vardag. Staden involverar folkrörelser, föreningar och folkbildningen i en ständigt pågående bildningsinsats för hållbar utveckling.

Staden har investerat smart och möjliggör ett hållbart liv för medborgarna. Bilpooler, laddinfrastruktur, smarta nät och den uppkopplade staden har möjliggjort en revolution för människor och transporter. Dåtidens smutsiga gatumiljöer är dagens sociala och hållbara rum. Här samsas människor med fordon på människors villkor. Tunnelbanan har expanderat med en ring runt staden, kollektivtrafiken är modern, prisvärd och dimensionerad efter stadens invånare, behov och tillväxttakt. Stockholmarna är bilobereonde men älskar rörelse och resande. Enkelhet och tillgänglighet sammanfattar resandet i framtidsstaden.

Stadens tillväxt är hållbar, investeringar görs för att främja liv och lokal utveckling och bidrar till att hålla ner miljö och klimatpåverkan. En tillväxtfaktor är

satsningar i omställning, renovering av befintlig infrastruktur och bostadsbestånd samt fler gröna arbetstillfällen som lokal kultur, mikrotjänster och större välfärdsutbud. Stockholmarna är delaktiga i att bygga framtidsstaden.

Varje Stockholmare känner närhet till naturupplevelser och sin omgivning. Stadens grönska och närhet till vatten har utvecklats och tillvaratagits när allt fler människor sökt sig hit. I stadens egna verksamheter hämtas resurser så lokalt som möjligt och i stadens regi är vegetariskt norm. Stockholmarnas köttkonsumtion har avstannat och minskat drastiskt vilket har visat sig gott för såväl folkhälsan som klimatpåverkan.

Stadens attraktivitet och öppenhet lockar människor att leva i, stanna kvar och flytta till Stockholm.

Vägen dit

- Vi ska knyta ihop kollektivtrafik, bilpooler och låncyklar till ett sammanhållet trafiksystem.
- Upphandlingspolitiken används och styr all gemensam konsumtion mot hållbarhet och närproducerat.
- Planeringspolitiken utgår från att styra investeringar och byggnation så att klimat, miljö och sociala målen nås
- Staden har prövat ”gröna föreningsjobb” som utvecklar fler lokala arbetstillfällen där föreningar eller företrädesvis arbetslösa ungdomar ges möjligheten att göra miljö- och klimatinsatser i sitt närområde.
- Vi bygger smart och använder ekosystemtjänster som effektivt renar dagvatten och ger skydd mot översvämningar och vilka samtidigt skapar spännande och kreativa stadsrum.
- Satsningar på mer kultur, fritid och en social och tillgänglig stad erbjuder spännande och tillgängliga alternativ till att välja utlandsresan till semestern.
- Vi ska öka stadens bilpooler och minska behovet av privat bil och vi ska stimulera alternativa trafiksätt genom att våga, välkomna och prioritera ny teknik.
- Stockholm blir världens vattensnålaste storstad
- Staden verkar för att öka andelen vegetarisk mat i alla sina verksamheter
- Tillväxt- och investeringspolitiska beslut fattas utifrån en grundtanke om att klara miljö – och klimatmål
- Kollektivtrafiken ska vara så billig som möjligt

Vad vi gör idag

- Beslutat om avveckling av kolkraftverket i Värtan till 2022.
- Beslutat om en strategi för fossilbränslefri stad till 2040.
- Infört nya parkeringsavgifter och höjt trängselavgifter för att minska trängsel och klimatpåverkan från trafiken
- Ökat investeringarna i cykelbanor för att underlätta ökad cykling
- Beslutat om såväl högre målsättning för, som om en ny anläggning för, insamling av matavfall
- Prioriterat kollektivtrafiken i Sverigeförhandlingarna
- Inlett arbetet med att samordna stadens transporter

Motioner med koppling till avsnitt Hållbart liv i en hållbar stad

- Vegetarisk mat (motion F26)
- (motion B1)
- Hållbar återvinning (F33)
- Bättre turtäthet på buss 704 (motion F32)
- Tillgänglighet (F34)
- Rondell i Vårbergsvägen... (motion F35)
- Stillastående fordon i korsningar (F36)

KREATIVA STOCKHOLM (KULTUR)

Stockholm är en fantastisk stad och har länge haft ett rikt kulturutbud som hela tiden blir bättre. I framtidsstaden tar kulturen plats i staden, och många fler stockholmare tar del av kulturlivet. Människor i ytterstaden har lätt att ta sig till kultur i andra stadsdelar och innerstaden, och kultur finns också i alla stadsdelar. Synsättet att kulturutövning och att uppleva kultur är demokratiska rättigheter genomsyrar kulturpolitiken. Kulturen får oss att växa som människor och medborgare.

Stockholmares tillgång till kultur och eget kulturskapande ökar och är mer jämnt fördelat än tidigare då många stockholmare i praktiken stod utanför kulturlivet på grund av inkomst, kön eller bostadsadress. Kulturen formar samhället lika mycket som den speglar det och i framtidsstaden känner alla delaktighet i stadens kulturliv. När staden växer tar kulturen ännu mer plats, med väl gestaltade platser och rum för kultur.

Kultur är en rättighet, och att alla kan ta del av kultur är därför en gemensam angelägenhet. Vi människor växer och blir rikare av kultur, och det ska alla kunna vara del av. Socialt och kulturellt kapital är avgörande delar för människors framtida möjligheter och därför ska stadens kultur vara till för alla.

Ett ännu mer kreativt Stockholm har många fördelar, allt från bättre läsförmågan för barn till att bli en grogrund för nästa stora exportsuccé. Konsten och kulturen bidrar till att vi får ett rikare liv.

Vägen dit

- Kultur ska vara nära. Nya kulturskolor och lokala kulturhus.
- Kultur ska alla ha råd med. Kraftigt sänkta avgifterna till kulturskolan och gratis inträde till statliga museer.
- Aktivt arbeta för att det ska finnas kultur som tilltalar många. Arbetet med El Sistema, ett nära samarbete mellan skolor, kulturskola och institutioner så som Berwaldhallen, är ett gott sådant exempel som genom sin form och tilltal når många som annars inte tagit del av stadens kulturutbud.

Vad vi gör i dag

- Stockholm stads nya översiktsplan låter kultur ta plats när staden växer. I planeringen av det nya Slakthusområdet har kulturens roll i stadsdelen varit en betydande aspekt från start. När det byggs i staden går en procent av byggbudgeten till konstnärlig gestaltning/offentlig konst.
- Satsningar på offentlig konst ger fler tillfällen att ta del av konst när vi rör oss i staden.
- Andra områden där kulturpolitiken gjort stora framsteg är då vi sett ökade besöks- och deltagarsiffror, vid exempelvis biblioteken och särskilt i stadsdelar så som Kista, Rinkeby och Skärholmen.

- Fler platser i Kulturskolan och satsningen El Sistema Stockholm där barn i Bredäng, Husby, Skärholmen och Tensta lär sig att spela och sjunga klassisk musik i orkester och kör. El Sistema och Kulturskolan ger fler barn och unga tillfälle att själv utöva kultur.
- Kulturhuset Stadsteaterns verksamhet i Vällingby och den turnerande Kretsteatern gör att fler kan möta teaterkultur i sin vardag nära där de bor.
- Fler biografier och nya filmfestivaler gör att alla kan ta del av en ökad mångfald berättelser jämfört med vad den monopolliknande biografisituationen hittills har lyckats med.
- Nytt filmateljéstöd samt kraftigt förbättrade förutsättningar för filminspelning
- Goda förutsättningar för professionella kulturutövare att verka i Stockholm.

